

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg

2006. aasta I poolaastal

Tallinn
Oktoober 2006

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

faks 6681240

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Üldosa	7
2. Kanged alkohoolsed joogid	11
3. Õlu	20
4. Lahjad alkohoolsed joogid	24
5. Rektifitseeritud etanool (piiritus)	30
6. Viinamarjavein ja vermut	32
7. Olukorrast Venemaa alkoholiturul	34
Kokkuvõte	37

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2006. aasta I poolaastal.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- alkoholsete jookide jaemüüki siseturul;
- jaehindade muutusi.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi. Venemaa turu ülevaade on koostatud Interfaxi andmete põhjal.

Töö esimene osa annab lühiülevaate kogu Eesti alkoholiturul toimunust, järgnevad osad keskenduvad erinevate alkoholsete jookide turutrendidele põhjalikumalt. Kuna viimastel aastatel on Venemaa muutunud meie alkoholitootjatele oluliseks turuks, siis on antud töös toodud ka lühike ülevaade sealsel alkoholiturul toimuvast.

Töö maht on 37 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG

2006. AASTA I POOLAASTAL

1. ÜLDOSA

Tootmine

2006. aasta I poolaastal olid enamike alkoholsete jookide tootmismahud suuremad kui aasta tagasi, erandiks olid kanged alkohoolsed joogid, mida toodeti 3% mullusest vähem. ESA andmetel vähenes ka puuvilja- marjaveinide tootmine (-32%), kuid EKI hinnangul toodeti neid rohkem kui aasta tagasi. Teistest jookidest oluliselt enam kasvas siidritoodang (+63%), lahjasid alkohoolseid jooke toodeti 31% ja rektifitseeritud etanooli (piiritust) 28% rohkem 2005. aasta esimese poolega võrreldes. Käesoleva aasta 6 kuuga toodeti ESA andmetel Eestis 69 mln liitrit õlut, mida oli ligi 5% rohkem kui aasta tagasi. Kangete alkoholsete jookide toodang vähenes viinatootmise 2,5%-lise languse tõttu, mis ulatus I poolaastal 5,85 mln liitrini. Viina, likööri- ja muid kangeid alkohoolseid jooke toodeti 7,3 mln liitrit, rektifitseeritud etanooli (piiritust) 3,5 mln liitrit, puuvilja-marjaveine 1,4 mln liitrit (EKI andmetel 5,3 mln liitrit), segatud lahjasid alkohoolseid jooke 7,85 mln liitrit ja siidrit 6,8 mln liitrit.

Tabel 1

Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2004-2006 (ESA andmetel, mln liitrites)

	2004 I pa	2005 I pa	2006* I pa	Muutus +,-	
				06Ipa/05Ipa, mln l	06Ipa/05Ipa %
Rektifitseeritud etanool	1,77	2,72	3,47	0,75	27,6
Kanged alkohoolsed joogid	7,90	7,50	7,28	-0,22	-2,9
sh EKI hinnangul viin	6,5	6,0	5,85	-0,15	-2,5
liköör	1,05	1,13	1,24	0,11	9,3
Puuvilja- ja marjaveinid	1,60	2,01	1,37	-0,64	-31,8
EKI hinnangul	2,6	4,6	5,3	0,69	15,0
Õlu	53,50	66,18	69,31	3,13	4,7
Lahjad segatud piiritusjoogid	3,47	6,00	7,85	1,85	30,8
Siider	2,78	4,20	6,84	2,64	62,9

* 2006.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud väiksemale valimile)

Allikad: ESA, EKI

Väliskaubandus

ESA väliskaubandusandmetel suurenes 2006. aasta I poolaastal alkoholsete jookide ekspordikäive 5,6%. Impordikäive jäi eelmise aasta tasemele (-0,6%). Saldo küll vähenes, kuid väliskaubandusbilanss püsis endiselt negatiivseks - import ületas ekspordi 1,5 korda (2005.a I pa 1,6 korda).

Alkohoolsete jookide **eksport** rahalises väärtuses oli 2006. aasta I poolaastal 431,5 mln krooni, mis eelmise aasta samal perioodil ulatus 409 mln kroonini (tabel 2). Peaaegu kõikide alkohoolsete jookide käibed suurenesid, erandiks oli vaid õlu, mille rahaline eksport vähenes 8,4%, moodustades 14% alkohoolsete jookide käibest (2005. a I pa 16%). Vaadeldaval perioodil suurenes kangete alkohoolsete jookide käive 2,3% ning käibe struktuuris olid need joogid jätkuvalt esikohal, moodustades 64% alkohoolsete jookide kogu ekspordikäibest (2005.a I pa 67%). Lahjade segatud alkohoolsete jookide eksport kasvas rohkem kui 1/5 võrra, kusjuures põhiline kasv toimus siidrite osas (+58%), segatud piiritusjookide rahaline eksport suurenes oluliselt aeglasemas tempos (+7%). Märgatavalt (üle 2 korra) suurenes rektifitseeritud etanooli (piirituse) ekspordikäive, mille tulemusel selle toote osakaal kogu rahalises ekspordis tõusis 4%-ni (2005.a I pa 2%).

Tabel 2

Alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2004-2006

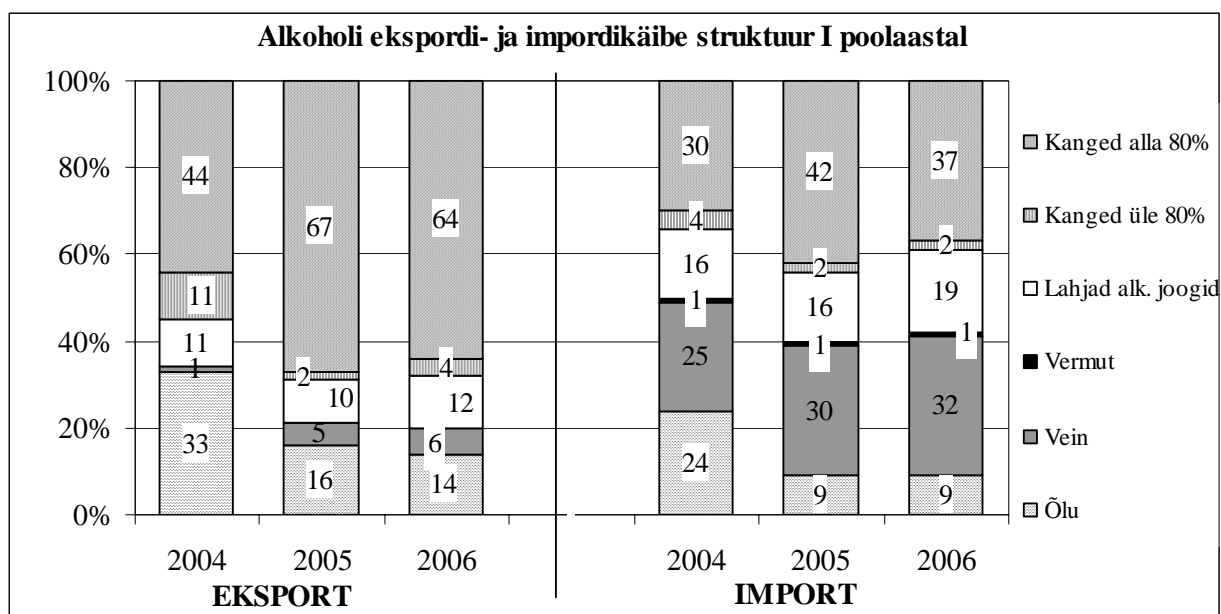
	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2006/05 +/- %
EKSPORT							
Õlu	3.66	5.54	6.10	40,282	64,420	58,984	-8,4
Viinamarjavein	73.37	44.25	40.26	0,894	22,080	23,855	8,0
Vermut	23.59	18.07	22.08	0,475	0,553	1,764	219,1
Lahjad alkohoolsed joogid	6.64	6.30	7.67	13,426	42,788	52,104	21,8
sh siider	6.05	7.22	7.53	5,729	15,302	24,112	57,6
segatud piiritusjoogid	7.00	5.98	9.39	5,676	18,350	19,626	7,0
Etüülalkohol kangusega >80%	9.73	9.53	9.20	12,730	6,747	16,491	144,4
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	77.13	262.78	276.64	52,316	272,016	278,310	2,3
EKSPORT KOKKU	x	x	x	120,122	408,603	431,508	5,6
IMPORT							
Õlu	8.96	8.62	8.24	146,452	56,947	56,977	0,1
Viinamarjavein	32.12	31.32	32.14	147,655	194,095	200,452	3,3
Vermut	31.98	28.98	27.67	7,289	7,771	9,649	24,2
Lahjad alkohoolsed joogid	13.86	14.68	15.99	96,311	101,649	120,687	18,7
sh siider	15.45	12.76	11.48	23,658	22,312	21,776	-2,4
segatud piiritusjoogid	15.17	17.04	20.08	35,750	54,853	69,347	26,4
Etüülalkohol kangusega >80%	8.22	9.43	8.65	21,840	13,679	11,225	-17,9
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	132.96	133.21	85.97	178,579	265,948	237,331	-10,8
IMPORT KOKKU	x	x	x	598,127	640,088	636,322	-0,6

* 100%-lises alkoholis

Allikas: ESA

Ka viinamarjaveini ekspordikäive oli aastatagusest suurem (+8%). Vaadeldaval perioodil müüdi välisurule jätkuvalt ka vermutit ning selle müügikäive suurenes teistest jookidest kiiremini (rohkem kui 3 korda), kuid vermuti osakaal kogu ekspordikäibes jäi endiselt alla 1%.

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja –import I poolaastal (1000 liitrit) tehtud

	2004 I pa	2005 I pa**	2006 I pa	06 I pa/05 I pa, %
EKSPORT				
Õlu	11 011,6	11 623,5	9 669,4	-16,8
Viinamarjavein	12,2	499,0	592,6	18,8
Vermut	20,1	30,6	79,9	161,1
Lahjad alkohoolsed joogid	2 022,2	6 792,0	6 791,1	0,0
sh siider	946,4	2 118,3	3 203,8	51,2
segatud piiritusjoogid	811,3	3 069,0	2 089,3	-31,9
Etüülalkohol kangusega üle 80%	1 307,7	707,9	1 791,5	153,1
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	678,3	1 035,1	1 006,0	-2,8
IMPORT				
Õlu	16 352,7	6 607,7	6 914,6	4,6
Viinamarjavein	4 597,2	6 197,9	6 236,4	0,6
Vermut	227,9	268,2	348,7	30,0
Lahjad alkohoolsed joogid	6 950,0	6 925,0	7 546,0	9,0
sh siider	1 531,5	1 748,5	1 897,2	8,5
segatud piiritusjoogid	2 356,7	3 219,3	3 453,2	7,3
Etüülalkohol kangusega üle 80%	2 655,6	1 451,0	1 298,5	-10,5
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	1 343,1	1 996,4	2 760,4	38,3

* 100%-lises alkoholis

** Korrigeeritud andmed

Allikas: ESA

Koguseliselt suurenes enamuse alkoholsete jookide eksport, väljaarvatud õlu ja kanged alkoholised joogid, nende jookide väljaveetavad kogused vähenesid vastavalt 17% ja 3%. Lahjade alkoholsete jookide koguseline eksport püsis eelmise aasta 6 kuu tasemel. Teised Balti riigid olid jätkuvalt põhilisteks alkoholsete jookide turgudeks väljaspool Eestit.

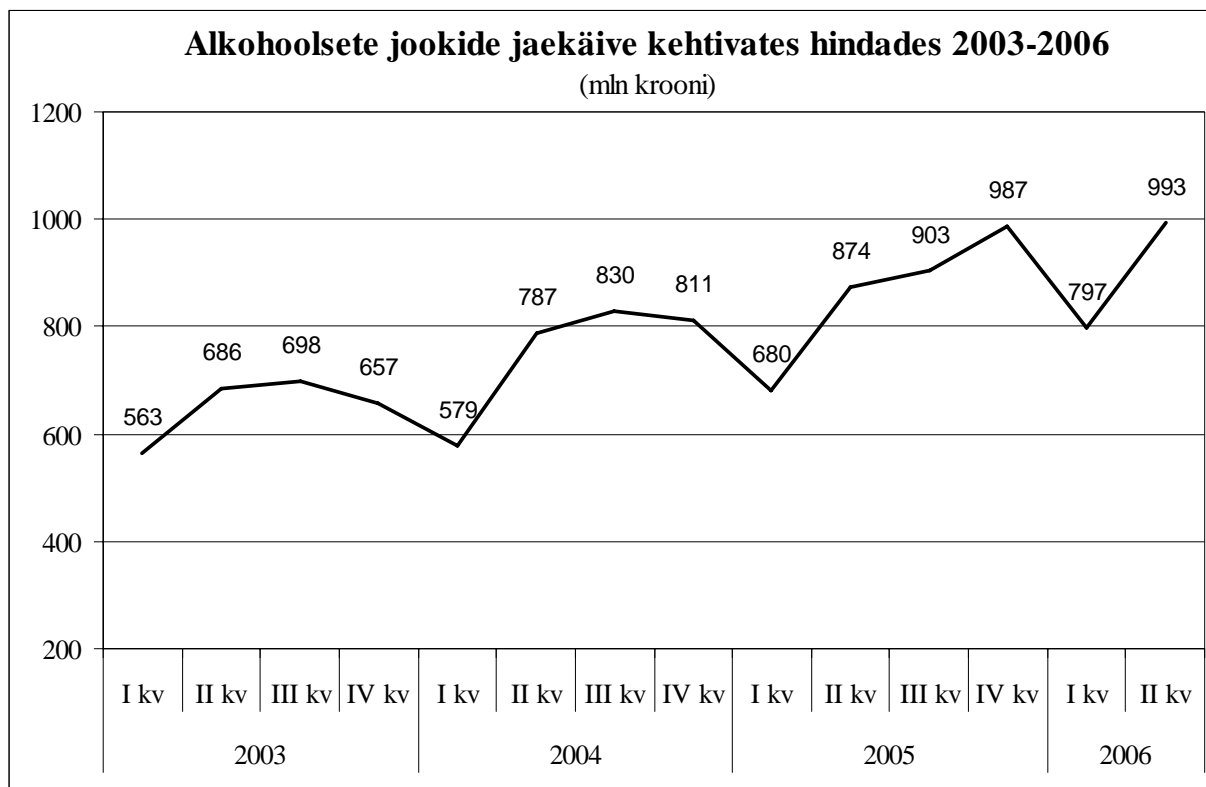
2006. aasta I poolaastal vähenes alkoholsete jookide **impordikäive** 0,6% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning oli 636 mln kroonini (2005.a I pa 640 mln kr). Langustrendil olid kanged alkoholised joogid ja etüülalkohol (piiritus), mille impordikäibed olid vastavalt 11% ja 18% väiksemad kui 2005. aasta I poolaastal. Õlle impordikäive ei ole aastaga muutunud. Suurenes lahjade alkoholsete jookide sisseveokäive (+19%), kusjuures kasv toimus segatud piiritusjookide arvel. Suuremad olid ka viinamarjaveini ja vermuti impordikäibed.

ESA väliskaubanduse andmetel suurenes 2006. aasta 6 kuuga peaaegu kõikide alkoholsete jookide koguseline import. Etüülalkohol (piiritus) oli ainsaks tooteks, mille impordikogused vähenesid (10,5%). Suurim kasv toimus kangete alkoholsete jookide osas, mille sisseveetud kogused olid 38,3% suuremad kui aasta tagasi.

Alkoholsete jookide jaemüük

ESA andmetel jätkus 2006. aasta II kvartalis alkoholsete jookide **jaekäibe** kasv kehtivates hindades ning see oli eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 13,6% suurem (2005.a II kv 874,3 mln kr). 993,3 mln kroonine kvartali jaekäive oli ajalooliselt rekordilisel tasemel.

Joonis 2

Vaadeldava perioodi jaekäibe kasvu põhjustas eelkõige suurem tarbimine, kuna alkoholsete jookide soodusmüükide tõttu ei ole hinnad oluliselt muutunud. Hindade stabiilsust näitab ka tarbijahinnaindeks, mis püsis 2006. aasta II kvartalis enam-vähem eelmise kvartali tasemel, kasvades vaid 0,3% ning oli 1,1% kõrgem kui 2005. aasta II kvartalis. 2006. aasta I poolaasta jaekäive oli 15% suurem (1,79 mlrd kr) kui aasta tagasi.

2. KANGED ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

2006. aasta I kvartalis toodeti ESA andmetel kangeid alkoholseid jooke 7,28 mln liitrit (2005.a I pa 7,50 mln l), mida oli 2,9% vähem kui aasta tagasi. Tootjate andmetel müüdi suurem osa Eestis toodetud kangetest alkoholsetest jookidest endiselt siseturule (2006.a I pa 78%; 2005.a I pa 70%). Mullusega võrreldes suurendasid tootjad viina (+13%) ja džinni (+12%) müüki kohalikule turule, rohkem müüdi ka likööri (+5%). Samal ajal konjaki-brändi ja viski müük Eesti turule vähenes vastavalt 4% ja 15%.

AS Liviko, kelle tootmismahd 2005. aasta 6 kuuga võrreldes suurenes, oli jätkuvalt kangete alkoholsete jookide suurimaks tootjaks Eestis, hõlmates 70% nende jookide toodangust ja 65% siseturu müügist. Liidrile järgnes AS Altia Eesti, kelle toodangu maht oli väiksem kui aasta eest, seega vähenes ka ettevõtte osatähtsus antud tootegrupi toodangus (2006.a I pa 13%; 2005.a I pa 16%). AS Onistar tootis kangeid alkoholseid jooke enam kui eelmise aasta samal perioodil ning tõusis sellega kolmandale positsioonile kangete alkoholsete jookide tootmises, suurendades osatähtsust toodangus 1%-punkti võrra 9%-ni. AS Liiwi Heliis, kes aasta tagasi oli kange alkoholi tootjate seas kolmandaks, vähendas oma toodangu mahtu oluliselt ning hõlmas vaadeldaval perioodil sellest vaid 2% (2005.a I pa 9%). Ka AS Remedia toodangu maht oli aastatagusest väiksem, kuid ettevõtte osakaal ei ole sel perioodil oluliselt muutunud.

Nagu eelmistel aastatel, püsis ka 2006. aasta esimesel 6 kuul kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris esikohal **viin**, hõlmates valdava osa (81%) nende jookide toodangu mahust (2005.a I kv 82%). Sel perioodil toodeti Eestis hinnanguliselt 5,85 mln liitrit viina, mida oli 2,5% vähem kui aasta tagasi. Maitsestatud viina toodeti 3,2% mullusest vähem, seevastu maitsestatud viina tootmine suurenes 16,8%. Vaatamata sellisele olukorrale, olid maitsestatud ja maitsestatud viinade proportsioonid enam-vähem samad mis aasta tagasi. Kui 2005. aasta 6 kuul hõlmasid maitsestatud viinad 95% kogu viinatoodangust, siis 2006. aasta 6 kuul 94%. Kohalikule turule müüdi 82% Eestis toodetud viinast (2005.a I pa 71%).

Viinatootjate esikolmik oli sama mis kangete alkoholsete jookide tootmises tervikuna. Suurimaks viinatootjaks Eestis oli jätkuvalt AS Liviko, kellele järgnesid AS Altia Eesti ja AS Onistar. Võrreldes aastatagusega suurendasid viinatoodangu mahtu AS Liviko ja AS Onistar ning vähesel määral ka AS Valtu Vein. Teiste ettevõtete viinatoodang vähenes, enim vähenes viina tootmine AS Liiwi Heliisis.

Liköörid olid kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris teisel kohal, hõlmates sellest vaadeldaval perioodil 16%. EKI hinnangul toodeti likööre 2006. aasta I poolaastal 1,2 mln liitrit, seega oli toodangu mahu kasv 9% möödunud aasta sama perioodiga võrreldes. Tootmismahu kasvu põhjuseks oli suurem nõudlus nii sise- kui välisturul ning müüdnud kogused kasvasid vastavalt 5,5% ja 11%. Kohalikule turule müüdi 54% Eestis toodetud likööridest.

AS Liviko oli jätkuvalt suurimaks likööritootjaks Eestis ning temale kuulus 82% selle joogi toodangumahust. AS Liiwi Heliis oli tootjate pingereas teiseks, hõlmates 8% likööride kogutoodangust. Teiste ettevõtete osakaalud tootmise struktuuris olid enam-vähem võrdsed - AS Altia Eesti hõlmas 4% ning AS Onistar ja AS Remedia osatähtsus likööride tootmises oli 3%.

Teistest kangetest alkoholsetest jookidest kasvas enim džinni toodang (+12%), vähesel määral suurenes ka **konjaki-brändi** tootmine (+1%), kuid **viski** toodangu maht vähenes (-9%). Kuid nende jookide osatähtsused kangete alkoholsete jookide kogutoodangus olid väikesed - džinnil ja konjak-brändil 1%, viskil veel väiksem. Valdav osa neist jookidest müüdi endiselt kohalikule turule. Džinnist müüdi siseturule 83% toodetust, konjakit-brändit ja viskit müüdi rohkem kui toodeti, seda tõenäoliselt varude arvel.

Nagu varem, tootis ka käesoleva aasta I poolaastal suurema osa **viskist** (94%) AS Liviko ning ülejäänud kogused AS Altia Eesti ja AS Onistar. AS Liviko (osakaaluga 75%) oli esikohal ka **džinni** tootmises, liidriole järgnesid AS Remedia ja AS Liiwi Heliis. **Konjaki** toodang jagunes kolme ettevõtte vahel - AS Liviko 85%, AS Remedia 9% ja AS Onistar 6%.

Muude kangete alkoholsete jookide (nt piirituspõhised segatud joogid) toodang oli 2006. aasta 6 kuul rohkem kui poole võrra suurem kui aasta tagasi. Suurimaks muude kangete alkoholsete jookide tootjaks on endiselt AS Altia Eesti, hõlmates 82% nende jookide kogutoodangust. Oluliselt väiksemates kogustes tootsid neid jooke ka AS Remedia (osakaal 10%), AS Liiwi Heliis (osakaal 6%) ja AS Liviko (osakaal 2%).

Väliskaubandus

Kangete alkoholsete jookide ekspordikäive oli 2006. aasta I poolaastal 278,3 mln krooni ja impordikäive 237,3 mln krooni, seega oli nende jookide väliskaubakäibe saldo 41 mln krooni-ga positiivne (sama oli ka aasta tagasi). Vaadeldaval perioodil oli kangete alkoholsete jookide ekspordikäive 2,3% suurem kui aasta tagasi, samal perioodil impordikäive vähenes ligi 11%. Selle põhjuseks olid rohkem kui 1/3 võrra madalamad keskmised impordihinnad, kuna kangete alkoholsete jookide sisseveetud kogused suurenesid 38% aastatagusega võrreldes. Kuna sellised muutused on üpris suured, siis osaliselt võib siin tegemist olla ettevõtete poolt statistikaametile esitatud väliskaubandusandmete ebatäpsusega (nt ümberarvutused 100%-lisse alkoholi), mida võidakse hiljem parandada või täpsustada.

ESA andmetel kangete alkoholsete jookide koguseline eksport vähenes 3% 2005. aasta 6 kuuga võrreldes. **Viin**, mida müüdi Eestist välja 395,5 tuh l (100%-lise alkoholina), oli jätkuvalt esikohal kangete alkoholsete jookide müügis välisturule, kuid ekspordikogus oli 1/3 võrra väiksem eelmise aasta samal perioodil müüdust. Ekspordimahtude langus põhjustas

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2004-2006 (100%-lise alkoholina)

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	06 I kv/05 +/- %
Ekspord	77.13	262.78	276.64	52,316	272,016	272,310	2,3
Import	132.96	133.21	85.97	178,579	265,948	237,331	-10,8

Allikas: ESA

Tabel 5

Kangete alkoholsete jookide toodang, põhieksporti ja -impordi kogused I poolaastal 2004-2006 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

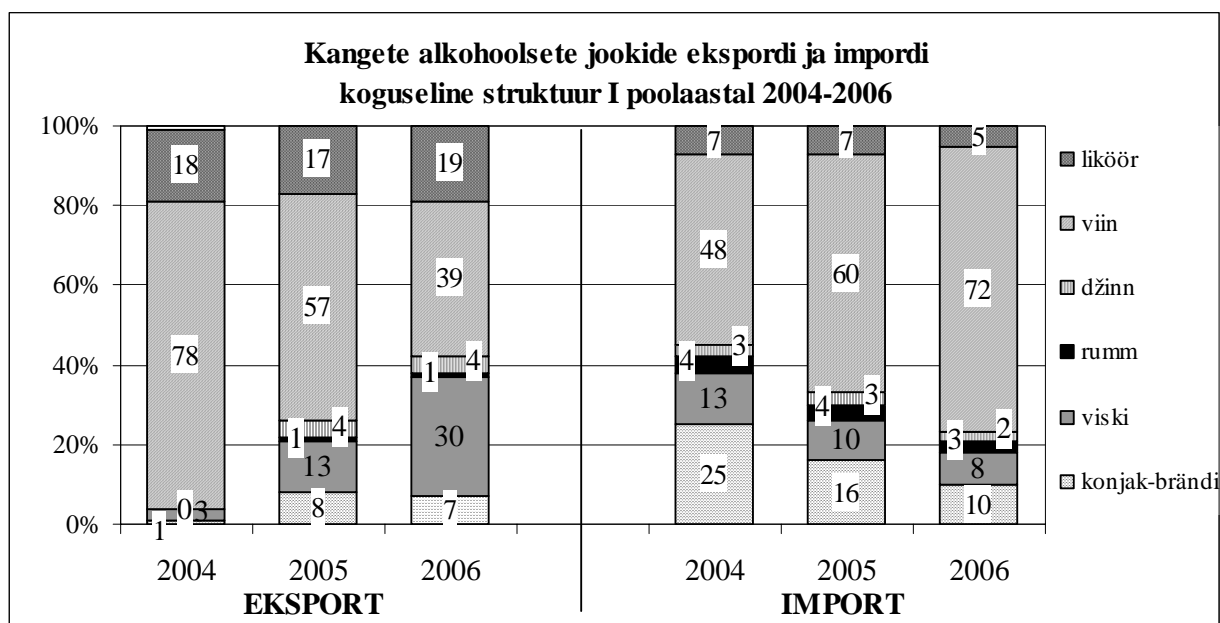
	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	06 Ipa/05 Ipa, %
Toodang*	3 002,0	2 850,0	2 766,4	-2,9
Ekspord	678,3	1 035,1	1 006,0	-2,8
Import	1 343,1	1 996,4	2 760,4	38,3

*hinnanguline absoluutalkoholis; ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 38%

viina osakaalu märgatava vähenemise kangete alkoholsete jookide koguselises ekspordis (2006.a I pa 39%; 2005.a I pa 57%), sealjuures vähenesid kõikidesse põhilistesse sihtriikidesse väljamüüdnud viinakogused. Suurimaks Eesti viina välisturuks oli endiselt Läti, kuhu müüdi 49% kogu eksporditavast viinast. Tähtsuset järgmisteks viinaeksporti sihtriikideks olid peaaegu võrdsete osakaaludega Venemaa (14%), Soome (13%) ja Prantsusmaa (10%).

Likööri ekspordimaht suurenes aastaga 11% ning ulatus 194 tuhat liitrit (2005.a I pa 175 tuhat l). Nende osakaal kangete alkoholsete jookide müügis välisturule ei ole kolme viimase aasta 6 kuul oluliselt muutunud. Olulisimateks likööri sihtriikideks olid Venemaa ja Soome osakaaludega vastavalt 36% ja 33%, kusjuures Venemaale müüdnud kogused suurenesid ligi 1/4 võrra ja Soome müüdnud kogused vähenesid. Kasvas likööri väljamüük teistesse Balti riikidesse, suurendades Leedu osakaalu 15%-ni (2005.a I pa 9%). Läti osakaal jäi enam-vähem samaks mis aasta tagasi (2006.a I pa 13%; 2005.a I pa 12%). ESA andmetel toimus suurim kasv (3 korda) Ukrainasse müüdnud likööri mahtude osas ning need kogused moodustasid 3% likööri ekspordimahust.

ESA andmetel kahekordistus **viski** ekspord aastatagusega võrreldes ning selle joogi osatähtsus ekspordis suurenes 13%-lt 2005. aasta I poolaastal kuni 30%-ni 2006. aasta I poolaastal. **Konjakit-brändit** eksporditi Eestist välja 12% vähem kui eelmise aasta 6 kuul, kuid selle joogi osakaal ei ole aastaga muutunud ning moodustas 7% kogu tootegrupi ekspordis (2005.a I pa 8%). **Džinni** väljamüüdnud kogused püsisid aastatagusel tasemel, samaks jäi ka nende osatähtsus (4%). **Rummi** viidi välja vähem kui eelmisel aastal, ka selle joogi osakaal ekspordis püsis aastatagusel tasemel, ulatudes vaid 1%-ni.

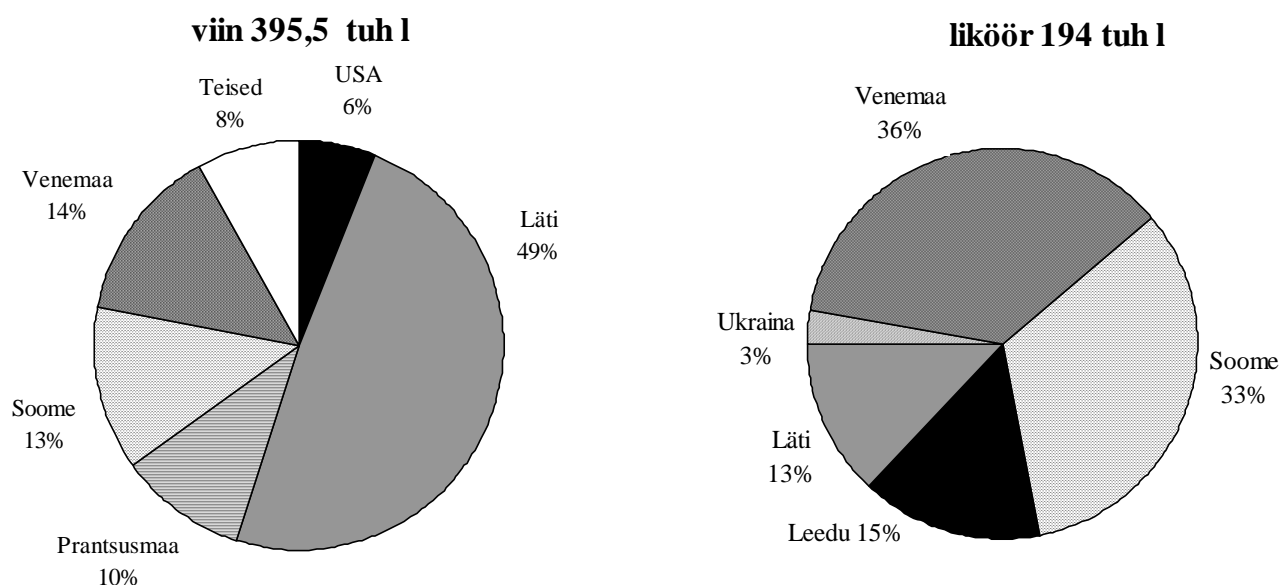
Tabel 6

Kangete alkoholsete jookide koguline põhieksport ja -import ning struktuur
I poolaastal 2004-2006 (1000 liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	Struktuur 2004 I pa, %	Struktuur 2005 I pa, %	Struktuur 2006 I pa, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80% sh konjak ja brändi	678	1 035	1 006	100	100	100
Viski	17,6	139,7	296,4	3	13	30
Rumm	0	9,7	8,9	0	1	1
Džinn	3,1	36,9	37,6	0	4	4
Viin	526,4	589,6	395,5	78	57	39
Liköör	125,0	175,1	194,0	18	17	19
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80% sh konjak ja brändi	1 343	1 996	2 760	100	100	100
Viski	168,5	202,4	225,8	13	10	8
Rumm	52,6	71,5	76,0	4	4	3
Džinn	43,9	64,0	48,0	3	3	2
Viin	643	1 200,8	1 987,7	48	60	72
Liköör	100,5	136,2	146,4	7	7	5

Allikas: ESA

Viina ja likööri ekspordistruktuur riigiti 2006.a I poolaastal (% ekspordikogusest)

2006. aasta I poolaastal oli olulisimaks kogu kangete alkoholsete jookide grupi välisturuks Eesti ettevõtete jaoks Venemaa ning sinna müüdü kogused olid 40% suuremad kui aasta tagasi, hõlmates 45% kogu eksporditud kogustest. Olulisuselt järgmised olid Läti ja Soome, kuhu müüdi vastavalt 25% ja 15% kangeid alkoholseid jooke, kuid nendes riikidesse müüdü kogused vähenesid aastaga vastavalt 13% ja 19%.

Tabel 7

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport riigiti 2006. aasta I poolaastal

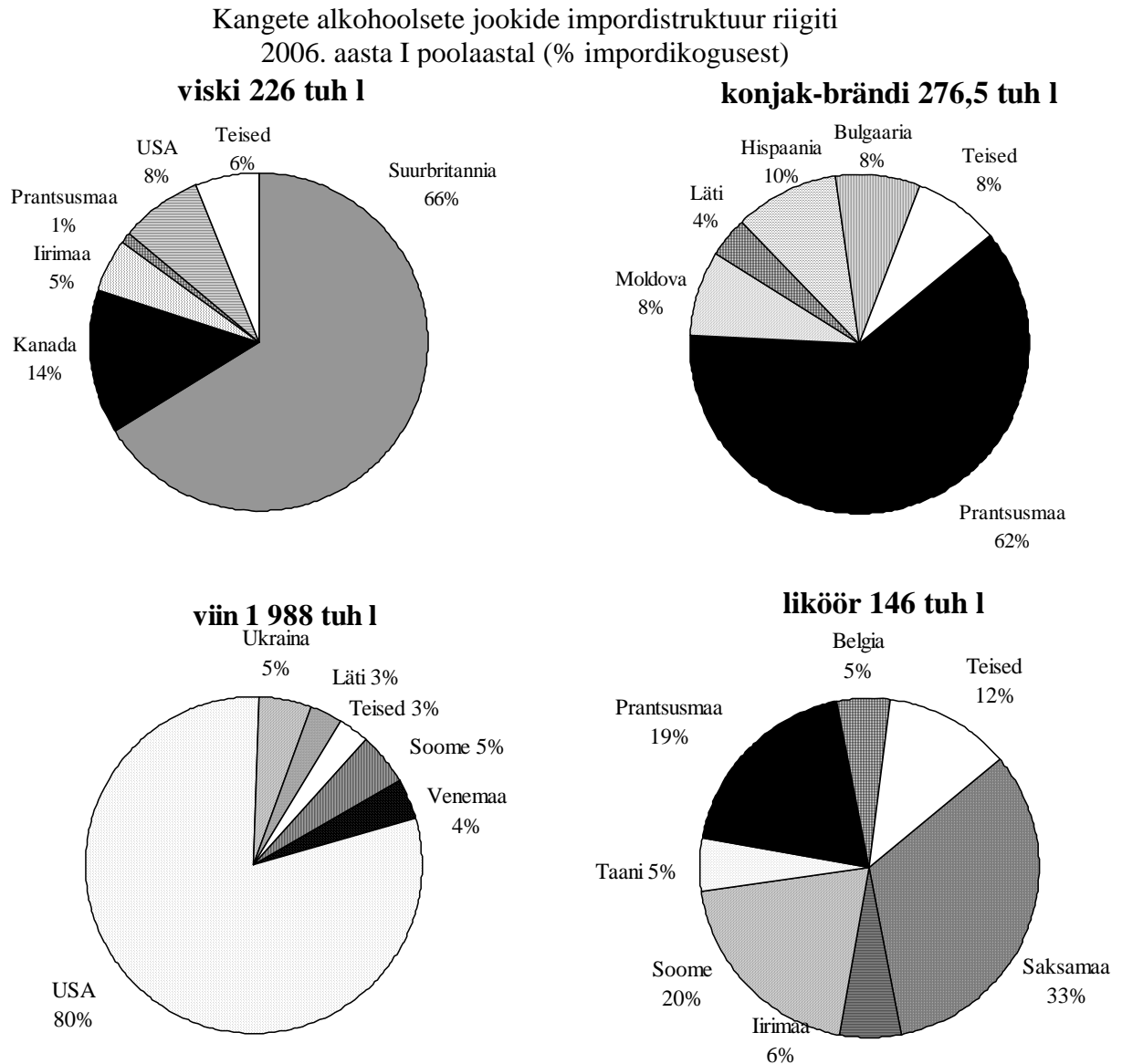
	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)	Osakaal, %
Venemaa	456	45
Läti	253	25
Soome	156	15
Leedu	56	6
Prantsusmaa	38	4
Teised	47	5
Kokku	1 006	100

Allikas: ESA

Vaatluse all oleval perioodil jätkus kangete alkoholsete jookide impordikoguse kasv ning absoluutalkoholis suurenes see 38%. 2006. aasta 6 kuuga veeti ESA andmetel Eestisse sisse ligi 2,8 mln liitrit (absoluutalkoholis) kangeid alkoholseid jooke (2005.a 6 kuul 2,0 mln liitrit). Vaatamata koguste kasvule, kangete alkoholsete jookide impordikäive vähenes 11% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Sellise olukorra põhjustasid keskmised impordi-

hinnad, mis olid rohkem kui 1/3 võrra madalamad kui 2005 a I poolaastal. Üheks madalate hindade põhjuseks oli odava (9 kr/l) USA viina sisseost suurtes kogustes, mis aastast aastasse kasvab ja nagu eespool öeldud siin võib tegemist olla ka ettevõtete poolt esitatud välis-kaubandusandmete või statistikaameti poolse ebatäpsusega.

Joonis 5

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuuris püsis esikohal **viin**, mille sisseveetud kogused moodustasid 72% kogu tootegrupi impordist (aasta tagasi 60%). Viina impordikoguste kasv oli teistest jookidest kiirem (66%), mille põhjustas tööstuse tooraineks mõeldud väga kange viina jätkuv sissevedu.

2006. aasta I poolal püsis viina impordis esikohal USA, kust toodi sisse 1 595 tuh liitrit viina (100%-lise alkoholina), mis moodustas 80% kogu viinainpordist ja millest valdav osa oli suurtes vaardetes tööstuse tooraineks kasutatav viin. Riikidest teisel kohal osakaaluga 5% oli

Soome, kust imporditud viina kogused suurenesid 7% 2005. aasta 6 kuuga võrreldes. Ukrainast sisseveetud viina kogused kahekordistusid ning ka Ukraina hõlmas 5% kogu viinaimpordist. Venemaalt ja Lätist sisseostetud viina kogused suurenesid küll kiiremini kui eelnimetatud riikidel, kuid nende osakaalud olid väiksemad ning moodustasid vastavalt 4% ja 3% impordikogustest.

Konjaki-brändi impordikogused olid 2006. aasta I poolaastal 14% väiksemad kui aasta tagasi, mis vähendas nende jookide osatähtsust impordis 6%-punkti võrra (2006.a I pa 10%; 2005.a I pa 16%). Nii nagu varasematel aastatel, oli ka jooksva aasta 6 kuul suurimaks konjaki impordimaaks Prantsusmaa, kust osteti 62% konjaki-brändi kogusest. Hispaaniast pärit konjakid-brändid moodustasid 10%, kuid mõlemast riigist sisseostetud kogused olid ¼ võrra väiksemad kui 2005. aasta I poolaastal. Nii Moldovas kui Bulgaarias toodetud konjakid-brändid moodustasid impordis 8%, kusjuures viimasest sisseveetud kogused suurenesid 3 korda. Läti hõlmas 4% konjaki-brändi koguimpordist.

2005. aasta I poolaastaga võrreldes suurenesid **likööri** (+7,5%), **viski** (+12%) ja **rummi** (+6%) impordikogused, samas **džinni** sisseveekogused olid 1/4 võrra väiksemad. **Likööride** impordis püsis esikohal Saksamaa, kust sisse ostetud kogused ulatusid 33%-ni selle joogi impordist. Ka Soome ja Prantsusmaa olid olulisteks importlikööri päritolumaadeks ning nende osakaalud ulatusid, vastavalt 20% ja 19%-ni. Suurbritanniast imporditi jätkuvalt suurem osa (66%) **viskist**, Kanadast osteti sisse 14% importviskist ja USA-st 8%.

Tabel 8

Kangete alkoholsete jookide koguseline import riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)	Osakaal, %
USA	1 621	59
Suurbritannia	209	8
Prantsusmaa	203	7
Soome	135	5
Ukraina	90	3
Saksamaa	86	3
Läti	74	3
Teised	342	12
Kokku	2 760	100

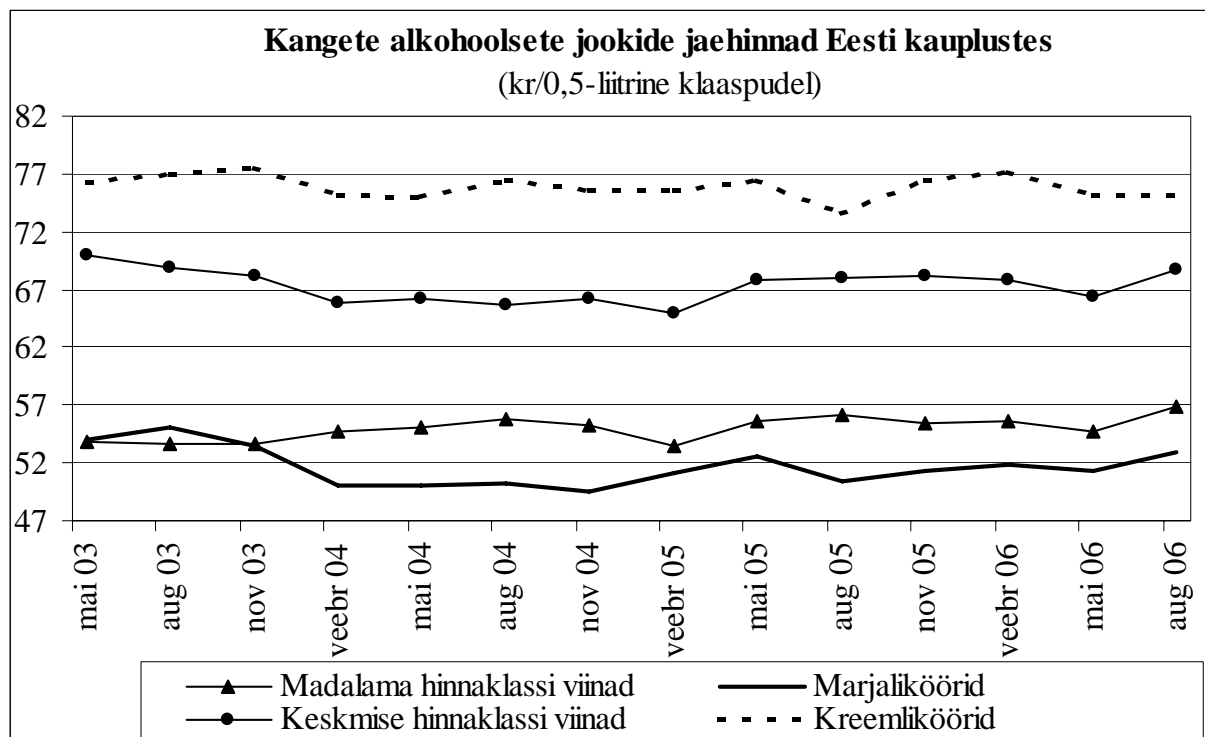
Allikas: ESA

Kogu kangete alkoholsete jookide tootegrupi impordist jooksva aasta 6 kuul pärines põhiliselt USA-st, kelle osatähtsus nende jookide impordis on viimastel aastatel jõudsalt kasvanud (põhjuseks viina tooraine impordi suurenemine). Sealt osteti sisse 59% selle tootegrupi koguimpordist. Osatähtsusest järgmisteks impordiriikideks olid Suurbritannia ja Prantsusmaa osakaaludega vastavalt 8% ja 7%. Soome hõlmas 5% Eestisse sissetoodud kangete alkoholsete jookide kogustest. Läti, Saksamaa ja Ukraina osakaalud olid võrdsed (3%) ning neist riikidest sisseveomahtude kasv oli sama suur aastatagusega võrreldes.

Hinnad

2006. aasta mais EKI poolt läbiviidud kohalike alkoholitoodete hinnavaatlus Eesti suuremate linnade kauplustes näitas, et nii madalama kui keskmise hinnaklassi viinad odavnesid nii 2005. aasta maikuuga kui ka hilisemate vaatlustega võrreldes ja seda nii Eestis tervikuna kui Tallinnas. Seevastu kõrgema hinnaklassi viinad kallinesid ja seda eriti Tallinnas, kus hinnatõus ulatus 9%-ni.

Joonis 6

Marjalikööride Eesti keskmine hind oli 2006. aasta II kvartalis (mais) mõnevõrra madalam aastatagusega võrreldes (-2,5%), sealjuures Tallinna keskmine hind ei ole oluliselt muutunud (+0,6%). Suuremate likööritootjate toodete jaehinna trendid olid jätkuvalt erinevad, kui AS Remeedia tooted odavnesid Eestis keskmiselt 8%, siis AS Liviko toodete hinnad jäid samaks. Tallinnas püsisid mõlema tootja marjalikööride hinnad eelmise aasta tasemel.

Kangete likööride Eesti keskmised hinnad on viimase aasta jooksul kõikunud ning 2006. aasta maikuu vaatluse ajal olid need 3% madalamad kui aasta tagasi. Tallinnas olid kangete likööride keskmised hinnad eelmise nelja küsitluse ajal stabiilsed, langesid jooksva aasta mais 3,4%. **Kreemlikööride** hinnad olid madalamad kui eelmise aasta mais ja seda nii Eestis tervikuna kui Tallinnas (vastavalt 1,7% ja 2,9%).

Eesti **džinnid** küll käesoleva aasta alguses kallinesid, kuid mais olid need odavamad nii aastatagusega kui veebruarikuuga võrreldes. Tallinnas on hinnad olnud enam-vähem stabiilsed.

Tabel 9

Eesti kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Mai. 2005	Nov. 2005	Veebr. 2006	Mai 2006	Muutus mai 06/ mai 05, %	Aug. 2006
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	55.70	55.51	55.65	54.76	-1,7	56.94
Keskmine hinnaklass	67.78	68.21	67.82	66.37	-2,1	68.80
Kõrgem hinnaklass	140.23	145.30	145.15	145.30	3,6	147.82
Liköörid						
Marjaliköörid	52.65	51.26	51.77	51.32	-2,5	52,89
Kanged liköörid	92.90	89.64	92.47	90.21	-2,9	93,95
Kreemliköörid	76.52	76.37	77.17	75.25	-1,7	75,18
Džinnid	72.55	71.47	73.01	71.03	-2,1	72,36
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	55.32	55.52	55.92	53.45	-3,4	57,10
Keskmine hinnaklass	68.32	68.69	68,73	67.54	-1,1	69,19
Kõrgem hinnaklass	138.27	145.97	145.97	151.00	9,2	145,97
Liköörid						
Marjaliköörid	51.35	50.86	51.33	51.68	0,6	52,05
Kanged liköörid	92.63	92.63	92.63	89,45	-3,4	90,95
Kreemliköörid	77.67	78.13	78.13	75.45	-2,9	74,18
Džinnid	72.88	72.88	73.23	72.63	-0,3	73,15

¹ 0,7-liitrine klaaspudel;

Allikas: EKI

EKI poolt 2006. aasta juunis 11-s Euroopa Liidu pealinnas läbiviidud rahvusvahelise hinnavaatluse kohaselt olid Tallinna supermarketites populaarsemate kohalike **viinabrändide** hinnad madalamad kui 2005. aasta vaatluste ajal, kuid samad mis jooksva aasta märtsis. Tallinna hinnad olid jätkuvalt kõrgemad kui Riias, Berliinis ja Vilniuses (vastavalt 53%, 10% ja 18%). Varssavi supermarketites viinad odavnesid nii eelmise aasta juuniga kui ka järgnevate vaatlustega võrreldes ning olid vaid 1,4% kallimad kui kodumaised viinad Tallinnas. Soomes ja Hollandis olid hinnad endiselt stabiilsed ja oluliselt kõrgemad kui Tallinnas. Viina hinnad Stockholmi Systembolaget kauplustes olid 2006. aasta II kvartalis 0,5% madalamad kui aasta tagasi ja 2% kõrgemad kui märtsis ning ka seal olid hinnad eelkõige kõrgemate aktsiisimaksude tõttu Tallinna hinnatasemest oluliselt kõrgemad.

Viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2005. – 2006. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Viin 38-40%, 0,7-0,75 l			
	juuni 2005	detsember 2005	märts 2005	juuni 2006
Tallinn	92.03	92.03	86.97	86.95
Riia	52.99	46.98	55.44	56.77
Vilnius	-	70.74	83.83	79.17
Varssavi	98.75	98.09	99.11	88.18
Praha	85.66	105.31	100.22	96.71
Helsingi	199.65	232.51	232.51	232.51
Amsterdam	242.52	242.52	242.52	242.52
Stockholm	326.26	311.28	317.90	324.77
Berliin	71.53	68.66	71.53	73.90

Allikas: EKI

3. ÕLU

Tootmine

ESA andmetel suurenes **õlle** tootmine Eestis 2006. aasta 6 kuuga 3,1 mln liitrit ehk 4,7%, mille põhjuseks oli suurem siseturu nõudlus. Suurenes vaid lahja õlle toodang (+12%), kange õlle toodang vähenes (-13%). Sellega muutus mõnevõrra ka õlle tootmise struktuur võrreldes aastatagusega - lahja õlle (alk. sisaldus alla 6%) osakaal suurenes 75%-ni kogutoodangust (2005.a I pa 70%) ning kange õlu (alk. sisaldus üle 6%) moodustas 25% kogutoodangust (2005.a I kv 30%). 2006. aasta I poolaastal kohaliku õlle müük Eesti turule kasvas tervikuna 7% ja seda lahjade õllede müügi 12%-lise kasvu tulemusel. Samal ajal kangete õllede müük vähenes 4%. Vaadeldaval perioodil oli õlle eksport mullusest 17% väiksem. Valdav osa (85%) kodumaisest õlletoodangust realiseeriti endiselt kohalikul turul.

AS Saku Õlletehas ja AS Tartu Õlletehas olid jätkuvalt õlle juhtivateks tootjateks Eestis ning nende summeeritud turuosakaal suurenes aastatagusega võrreldes veelgi, ulatudes 88%-ni õlle kogutootmisest (2005.a I pa 82%). AS Saku Õlletehas püsis õlleturu liidri kohal ning tema toodang moodustas 50% Eesti kogu õlletoodangust (2005.a I kv 48%). AS Tartu Õlletehas suurendas oma osatähtsust õlle tootmises 34%-lt 2005. aasta I poolaastal kuni 38%-ni jooksva aasta 6 kuul. 2006. aasta I poolal mõlema suurema õlletootja tootmismahud kasvasid, kusjuures AS Tartu Õlletehase tootmine kasvas enam.

Väliskaubandus

Õlut eksporditi 2006. aasta 6 kuuga 59 mln krooni eest, samal ajal imporditi 57 mln krooni eest. Seega oli õlle väliskaubandusbilanss jätkuvalt positiivne, kuid saldo oli väiksem kui aasta tagasi. Kui eelmise aasta samal perioodil ületas õlle eksport impordi 13%, siis jooksva aastal vaid 3,5%. Alkohoolsete jookide ekspordikäibes oli õlu oluliselt endiselt teise kohal, hõlmates 14% kogukäibest (2005.a I pa 16%). 2006. aasta I poolaastal vähenes õlle ekspordikäive 8,4% eelmise aasta 6 kuuga võrreldes ja seda väiksemate ekspordikoguste tõttu, mis olid 17% alla aastatagust taset.

Tabel 11

Õlle rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	06 /05 +/- %
Eksport	3.66	5.54	6.10	40,282	64,420	58,984	-8,4
Import	8.96	8.62	8.24	146,452	56,947	56,977	0,1

Allikas: ESA

Tabel 12

Õlletoodang, põhieksporti ja -impordi kogused
I poolaastal 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	06 I pa/05 I pa, %
Toodang	53 500	66 180	69 310	4,7
Eksport	11 012	11 624	9 669	-16,8
Import	16 353	6 608	6 915	4,6

Allikas: ESA

Läti ja Leedu olid endiselt suurimateks Eesti õlle eksporditurgudeks ning sinna müüdü kogused moodustasid rohkem kui 3/4 kogu õlleekspordist. Soome oli osatähtsusest kolmandaks Eesti õlle sihtriigiks ning sinna väljaveetud kogused hõlmasid 18% õlle ekspordimahust (2005.a I pa 16%). Kõigisse kolme sihtriiki müüdü õllekogused olid väiksemad kui aasta tagasi. Seevastu Taani viidud kogused suurenesid oluliselt - kui aasta tagasi müüdi sinna 3,5 tuhat liitrit õlut, siis jooksva aasta I poolaastal 244 tuhat liitrit, mis moodustas 2% kogu õlleekspordist.

Tabel 13

Õlle koguseline eksport riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Läti	4 501	47
Leedu	3 021	31
Soome	1 706	18
Taani	244	2
Teised	198	2
Kokku	9 669	100

Allikas: ESA

Õlle impordikäive ei ole aastaga muutunud, samaks jäi ka selle joogi osatähtsus (9%) kogu alkoholi impordikäibe struktuuris. Impordikogused suurenesid ligi 5%. Soome oli endiselt tähtsaimaks importõlle päritoluriigiks, hõlmas rohkem kui 1/3 kogu Eestisse sisseostetud õllest, kuid Soomest toodud kogused vähenesid vaadeldaval perioodil 20%. Teisel kohal õlle impordis oli Läti, kust sisseveetud kogused kahekordistusid. Venemaa, kelle osatähtsus õlleimpordis ulatus 10%-ni, oli oluliselt kolmandaks impordi päritolumaaks. Üle 5 korra suurenesid Hollandist sisseveetud õlle kogused ning nende osatähtsus ulatus 8%-ni õlle impordimahust. Saksamaalt ja Ukrainast toodi 5% ning Tšehhist 4% õlle koguimpordist vaadeldaval perioodil.

Tabel 14

Õlle koguseline import riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	2 584	37
Läti	1 188	17
Venemaa	652	10
Holland	587	8
Saksamaa	342	5
Ukraina	320	5
Tšehhi	304	4
Teised	938	14
Kokku	6 915	100

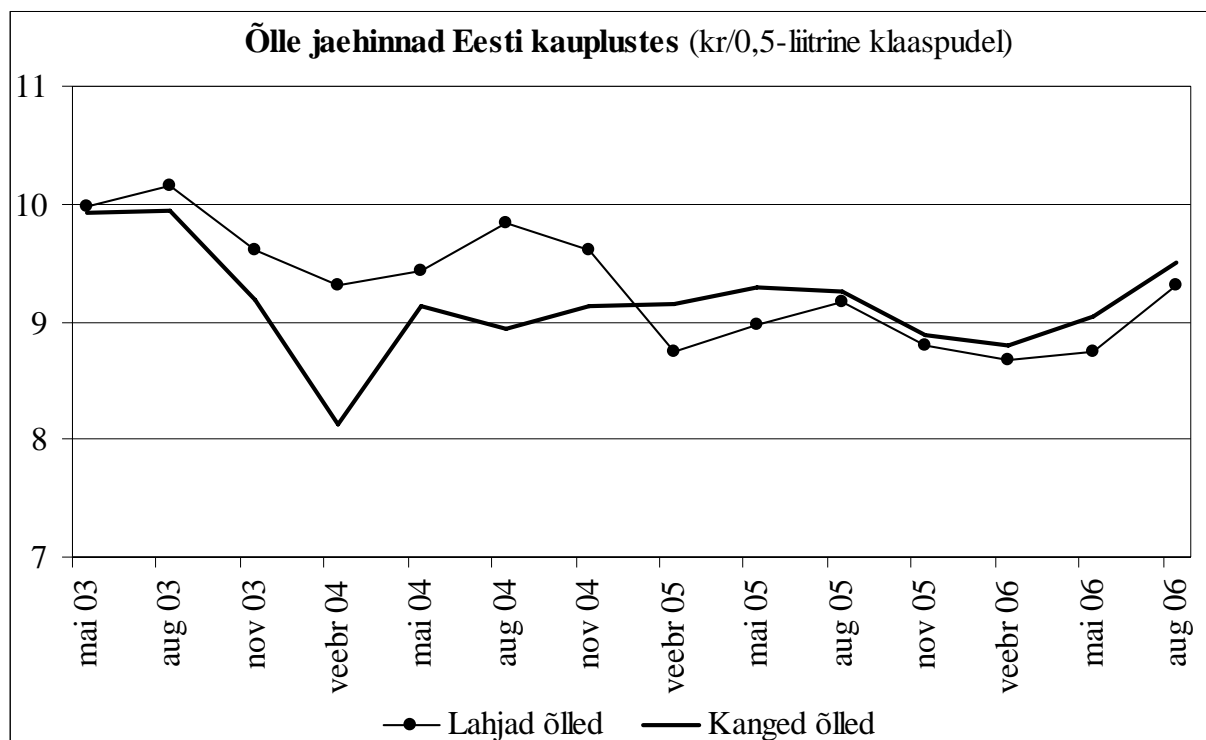
Allikas: ESA

Hinnad

Käesoleva aasta II kvartalis olid õlle hinnad Eesti kauplustes madalamad kui aasta tagasi. Tallinna hindade langus oli suurem kui mujal Eestis. Tallinnas olid nii lahjad kui kanged õlled üle 5% odavamad kui eelmise aasta samal perioodil. Eesti keskmised hinnad langesid

vähem kui pealinnas – nii lahjad kui kanged õlled odavnesid aastaga 2,5%. Samas võrreldes jooksva aasta I kvartaliga olid keskmised õlle hinnad mõnevõrra kõrgemad nii Eestis tervikuna kui Tallinnas.

Joonis 7

Tabel 15

Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga)

	Mai 2005	Nov 2005	Veebr 2006	Mai 2006	Muutus mai 06/ mai 05, %	Aug 2006
Eestis keskmiselt						
Lahja õlu <6%	8.97	8.79	8.67	8.75	-2,4	9.30
Kange õlu >6%	9.29	8.88	8.80	9.05	-2,6	9.50
Tallinnas keskmiselt						
Lahja õlu <6%	9.17	8.63	8.48	8,66	-5,6	9.32
Kange õlu >6%	9.30	8.55	8.41	8,80	-5,4	9.57

Allikas: EKI

EKI rahvusvahelised hinnavaatlused näitasid, et populaarsemate kohalike **õlled** keskmine hind Tallinna supermarketites oli 2006. aasta juunis endiselt kõrgem kui teistes Balti riikides, Prahhas ja Varssavis. Teistes vaatluse all olevates pealinnades olid õlled Tallinnas müüdavast kallimad. Erinevate maksude tõttu oli hinnavahe suurim Helsingis, kus hinnad ületasid Tal-

linna õlle hindu ligi 3 korda. Populaarsemate õllebrändide hinnad Tallinna supermarketites olid juunis samad mis aasta tagasi ja mõnevõrra madalamad kui märtsis (-2%). Eelmise aastaga võrreldes kallines õlu teistest linnadest rohkem Riias, kus hinnatõus ulatus 27%-ni. Märnatavalt tõusid õlle hinnad ka Berliinis (24%), Prahast (15%) ja Amsterdamis (13%) ning vähem Helsingis (3%).

Tabel 16

Õlle hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2005. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l koos taara hinnaga			
	juuni 2005	detsember 2005	märts 2006	juuni 2006
Tallinn	9.50	9.00	9.66	9.47
Riia	5.79	6.90	7.35	7.35
Vilnius	-	7.66	7.66	7.70
Varssavi	9.01	8.29	9.33	8.98
Praha	5.99	8.94	7.55	6.90
Helsingi	25.97	25.97	24.51	26.86
Amsterdam	10.48	10.33	12.20	11.89
Stockholm	15.03	14.66	14.74	14.89
Berliin	8.45	9.08	10.33	10.48

Allikas: EKI

4. LAHJAD ALKOHOOLSED JOOGID

Tootmine

Lahjade alkoholsete jookide grupp on koondatud lahjad segatud piiritusjoogid (long drink jms) ja kääritatud joogid (sh siidrid, puuvilja- ja marjaveinid).

EKI hinnangul (ESA + EKI kogutud info) toodeti Eestis 2006. aasta 6 kuuga kokku 20 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke. Nende toodang suurenes aastaga rohkem kui 1/3 võrra (2005.a I pa 14,8 mln l), kusjuures kõige kiiremini suurenes siidri tootmismahd (+63%), mille tulemusel kasvas kääritatud jookide tootmine lahjade segatud piiritusjookide tootmisest kiiremini. ESA ja EKI erinevad tootmise trendid on seletatavad sellega, et ESA valimist on osa ettevõtteid (väiksema töötajate arvuga) väljas.

Tabel 17

Lahjade alkoholsete jookide toodang 2004-2006 (mln liitrit)

	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	06 I pa/05 I pa, %
Kokku lahjad alkoh. joogid*	8,85	14,80	19,99	35,0
sh lahjad segatud piiritusjoogid	3,47	6,00	7,85	30,8
kääritatud joogid	5,38	8,80	12,14	38,0
sh siider	2,78	4,20	6,84	62,85
puuvilja- ja marjaveinid (ESA)	1,60	2,01	1,37	-31,8
(EKI)	2,60	4,60	5,30	15,0

* arvestatud on EKI hinnanguid

Allikas: ESA, EKI

ESA andmetel toodeti Eestis 2006. aasta 6 kuuga 7,9 mln liitrit **lahjasid segatud piiritusjooke** ning toodangu maht kasvas 31% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Selle põhjuseks oli 33%-ne siseturule müügi kasv, samas nende jookide müük välisturule vähenes aastaga 32%.

Nii nagu eelmistel aastatel oli ka vaadeldaval perioodil AS Tartu Õlletehas lahjade segatud piiritusjookide tootmises esikohal ning tema toodangu maht moodustas 58% nende jookide kogutoodangust. AS Saku Õlletehas püsis lahjade segatud piiritusjookide tootmismahu poolest teisel kohal, hõlmates nende jookide kogutootmises 35% (2005.a I pa 31%), sealjuures ettevõtte tootmine kasvas turuliidri omast oluliselt kiiremini. AS Viru Joogid suurendas antud jookide toodangu mahtu oluliselt, kuid osatähtsus kogutootmises ei ole muutunud, ulatudes 1%-ni. Eestis toodetud lahjadest segatud piiritusjookidest müüdi 83% siseturule ning seda oli 9%-punkti rohkem aastatagusega võrreldes.

Siidreid toodeti Eestis 2006. aasta I kvartalis 6,8 mln liitrit, mis ületas eelmise aasta taseme 63%. Siidritoodang kasvas oluliselt kiiremini kui teiste alkoholsete jookide tootmine. Kiire kasvu põhjuseks oli nii välisturu kui ka siseturu suurem nõudlus, mille tulemusel kasvas siidrieksport rohkem kui poole võrra ja müük kohalikule turule ligi 30%. AS Tartu Õlletehas, osakaaluga 43% (2005.a I pa 44%), püsis Eesti siidritootjate seas esikohal ning tema toodangu maht jooksva aasta 6 kuuga suurenes oluliselt. Suuruselt teiseks siidritootjaks Eestis oli jätkuvalt AS Saku Õlletehas, ka selle ettevõtte toodangu maht suurenes märgatavalt ning osatähtsus siidri kogutootmises ulatus 2006. aasta I poolaastal 29%-ni, mis oli 7%-punkti väiksem kui eelmisel aastal. Siidreid toodab ka AS Viru Joogid, kelle toodangu maht kasvas jõudsalt, suurenedes peaaegu 6 korda eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning ettevõtte hõlmas 4% siidrite kogutootmisest. Vaatlusperioodil müüdi kohalikust siidritoodangust 61% Eesti turul (2005.a I kv 73%).

EKI hinnangul (ESA andmed + EKI kogutud info) toodeti 2006. aasta I poolaastal Eestis **puuvilja- ja marjaveine** kokku 5,3 miljonit liitrit, mida oli 15% rohkem kui möödunud aasta samal perioodil (2005.a I pa 4,6 mln l). Eestis toodetakse endiselt nii naturaalseid kui kangenatud marjaveine ning nende tootmise proportsioonid ei ole aastaga muutunud. Valdav osa

(2006.a I pa 99%; 2005.a I pa 98%) toodetud veinidest olid kääritamismeetodil saadud naturaalsed puuvilja- ja marjaveinid, ülejäänud toodangust moodustasid kangendatud veinid. Viimaste tootmine kahanes vaadeldaval perioodil ligi 1/4 võrra eelneva aasta 6 kuuga võrreldes, samal perioodil naturaalseste veinide tootmine suurenes 16%. Suurimaks kangendatud veinide tootjaks oli AS Võhu Vein, kelle osatähtsus nende tootmises ulatus 56%-ni. AS Liiwi Heliis, olles eelmistel aastatel üheks juhtivaks kangendatud veinide tootjaks, vähendas oma toodangu mahtu oluliselt ning tema osatähtsus vähenes 9%-punkti 2005. aasta 6 kuuga võrreldes (2006.a I pa 6%).

Eestis toodetakse jätkuvalt nii lauaveine kui ka siidritootmises toorainena kasutatavaid veine. Analüüsiperioodil kasvas siidri tooraineks kasutatavate veinide tootmine vaid 2%, seega on kasv oluliselt aeglasem kui aasta tagasi, kuna siis nende veinide tootmine kahekordistus. Kasvutempo aeglustumine vähendas ka nende veinide osakaalu 80%-ni kogu veinitootmisest 2006. aasta 6 kuul, mis ettevõtete täpsustatud andmetel ulatus 2005. aasta I poolaastal 90%-ni. Nagu varasematel perioodidel, oli suurimaks siidri toorainena kasutatavate veinide tootjaks Eestis AS Linda Nektar, kellele järgnes AS Põltsamaa Felix.

Väliskaubandus

Lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive oli 2006. aasta I poolaastal 52 mln krooni ja impordikäive 121 mln krooni, seega püsis väliskaubakäibe saldo negatiivsena. Eelmise aasta sama perioodiga võrreldes suurenes lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive 22% ja seda kõrgemate ekspordihindade arvel, kuna ekspordikogused jäid möödunud aasta tasemele. Suurem osa (46%) antud tootegrupi ekspordikäibest saadi siidri, 38% segatud piiritusjookide ja 16% muude lahjade alkoholsete jookide ekspordist.

Lahjade segatud piiritusjookide eksport rahalises väärtuses ulatus 2006. aasta 6 kuul ligi 20 mln kroonini, suurenedes aastaga 7%. Ekspordikäibe kasv toimus kõrgemate ekspordihindade arvel (+57%), kuna ekspordikogused olid samal perioodil ligi 1/3 võrra väiksemad kui aasta tagasi. Suurem osa Eestist väljaveetud segatud piiritusjookidest müüdi Läti ja Leetu ning nende riikide osakaalud ulatusid vastavalt 45% ja 34%-ni. Teiste riikide osakaalud olid alla 10% - Soome eksporditi 8% ja Venemaale 7% Eestist väljaviidud segatud piiritusjookidest.

Kääritatud jookide ekspordikäive suurenes 33% ning oli vaadeldaval perioodil 32,5 mln krooni, kusjuures 3/4 sellest moodustas siidri väljamüügikäive. Suurem oli ka kääritatud jookide mahuline eksport, kasvades 26% 2005. aasta 6 kuuga võrreldes, ka siin oli siidri osatähtsus suur, moodustades väljamüüdnud kogustes 68%.

Nagu eelmisel aastal nii ka jooksva aasta esimesel poolel müüdi valdav osa (88%) eksporditud kääritatud jookidest Leetu. Läti osakaal antud tootegrupi ekspordis oli 8%. Mõlemasse Balti riiki müüdnud kogused suurenesid. Soome müüdnud kogused vähenesid, mis põhjustas ka Soome osakaalu languse (2006.a I pa 3%; 2005.a I pa 6%).

Tabel 18

Lahjade alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
eksporti- ja impordihinnad I poolaastal 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	06/05 I +/- %
Eksport							
Kokku	6.64	6.30	7.67	13,426	42,788	52,104	21,8
sh segatud piiritusjoogid	7.00	5.98	9.39	5,676	18,350	19,626	7,0
kääritatud joogid	6.40	6.56	6.91	7,750	24,438	32,478	32,9
sh siider	6.05	7.22	7.53	5,729	15,302	24,112	57,6
Import							
Kokku	13.86	14.68	15.99	96,311	101,649	120,687	18,7
sh segatud piiritusjoogid	15.17	17.04	20.08	35,750	54,853	69,347	26,4
kääritatud joogid	16.85	12.63	12.54	60,561	46,796	51,340	9,7
sh siider	15.45	12.76	11.48	23,658	22,312	21,776	-2,4

Allikas: ESA

Tabel 19

Lahjade alkoholsete jookide põhieksporti- ja -impordikogused
I poolaastal 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	06/05 %
Eksport				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	2022,2	6792,0	6791,1	0,0
sh segatud piiritusjoogid	811,3	3069,0	2089,3	-31,9
kääritatud joogid	1210,9	3723,0	4701,8	26,3
sh siider	946,4	2118,3	3203,8	51,2
Import				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	6950,0	6925,0	7546,0	9,0
sh segatud piiritusjoogid	2356,7	3219,3	3453,2	7,3
kääritatud joogid	3593,3	3705,7	4092,8	10,5
sh siider	1531,5	1748,5	1897,2	8,5

Allikas: ESA

Tabel 20

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline eksport riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	948	45
Läti	711	34
Soome	158	8
Venemaa	140	7
Teised	132	6
Kokku	2089	100

Allikas: ESA

Tabel 21

Kääritatud jookide koguseline eksport riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	4 118	88
Läti	367	8
Soome	163	3
Teised	53	1
Kokku	4 701	100

Allikas: ESA

Lahjade alkoholsete jookide impordikäive suurenes 19%, mida mõjutasid nii kõrgemad keskmised impordihinnad kui ka suuremad impordikogused, mõlemad suurenesid 9%. Kokku imporditi 2006. aastal Eestisse 7,5 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke, millest 46% moodustasid segatud piiritusjookid ja 54% kääritatud jookid (25% siidrid).

Lahjasid segatud piiritusjooke imporditi Eestisse jooksva aasta 6 kuul 3,45 mln liitrit 69 mln krooni eest. Seega kasvas nende jookide rahaline import aastaga 26% ja seda nii kõrgemate keskmiste hindade (+18%) kui ka suuremate sisseveetud koguste (+7%) tõttu.

Suurem osa sisseveetud segatud piiritusjookidest olid pärit Lätist ja Soomest, kusjuures kaks juhtivat riiki hõlmasid 53% nende jookide impordist. Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väiksemad, nii Suurbritanniast kui Saksamaalt sisseveetud kogused moodustasid 7% antud jookide impordist, teiste riikide osakaalud olid veelgi väiksemad.

Kääritatud jooke imporditi Eestisse jooksva aasta 6 kuuga 4,1 mln liitrit 51 mln krooni eest. Sealhulgas oli siidreid 1,9 mln liitrit (käive 21,8 mln kr). Kääritatud jookide impordikäive ja kogused suurenesid peaaegu võrdselt (ligi 10%) aastatagusega võrreldes. Kuigi siidri koguseline import kasvas (+8,5), siis madalamate keskmiste impordihindade tõttu vähenes impordikäive 2,4% aastatagusega võrreldes. Suur osa (60%) kääritatud jookide impordist tuli endiselt Soomest ja 13% pärines Leedust. Teiste riikide osakaalud olid väiksemad, moodustades vähem kui 10% nende jookide impordis.

Tabel 22

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline import riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Läti	992	29
Soome	846	24
Suurbritannia	242	7
Saksamaa	250	7
Ukraina	202	6
Itaalia	134	4
Holland	108	3
Teised	679	20
Kokku	3 453	100

Allikas: ESA

Tabel 23

Kääritatud jookide koguseline import riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	2 467	60
Leedu	528	13
Saksamaa	309	8
Rootsi	242	6
Suurbritannia	169	4
Belgia	119	3
Teised	259	6
Kokku	4 093	100

Allikas: ESA

Hinnad

Siidri jaehindades ei ole aastaga olulisi muutusi toimunud. Nii Eestis tervikuna kui Tallinnas oli jooksva aasta mais 1,5-liitrisel plastpudelis siidri keskmine hind enam-vähem sama mis 2005. aasta mais. Tallinnas oli siider mõnevõrra odavam kui Eestis keskmiselt (-1,2%).

Marjaveinide hinnad hakkasid kauplustes tõusma eelmise aasta IV kvartalis, kusjuures 2006. aasta maikuu vaatluse ajal olid hinnad Eestis keskmiselt 1,4% ja Tallinnas 2% aastatagusest kõrgemad. Selle aasta I kvartaliga võrreldes olid II kvartalis Tallinnas marjaveinid 1,2% kallimad, Eestis keskmiselt aga 3% odavamad. Marjaveinide keskmised jaehinnad olid Tallinnas jätkuvalt kõrgemad kui mujal Eestis. Käesoleva aasta I kvartalis vähenes vahe Tallinna ja Eesti keskmise hinna vahel vaid mõne sendini pudeli kohta, kuid II kvartalis suurenes see taas enam kui kroonini pudeli kohta.

Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (kr)

	Mai 2005	Nov 2005	Veebr 2006	Mai 2006	Muutus mai 06/ mai 05, %	Aug 2006
Siider*						
Eestis keskmiselt	30.47	30.38	30.56	30.01	-1,5	30.07
Tallinnas keskmiselt	30.27	30.10	30.10	30.00	-0,9	29.17
Marjaveinid**						
Eestis keskmiselt	29.56	30.68	30.92	29.98	1,4	30.19
Tallinnas keskmiselt	30.73	32.36	30.98	31.34	2,0	31.54

* 1,5-liitrise plastpudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga

** 0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga

Allikas: EKI

5. ETÜÜLALKOHOL KANGUSEGA ÜLE 80% (PIIRITUS)

Tootmine

2006. aasta esimese 6 kuuga toodeti Eestis rektifitseeritud etanooli (piiritust) 3,5 mln liitrit, seda oli 28% rohkem aastatagusega võrreldes (2005.a I pa 2,7 mln l). Sellise kasvu põhjustas oluliselt suurem (2,5 korda) piirituse eksport.

Väliskaubandus

Piirituse eksport oli 2006. aasta 6 kuul 16,5 mln krooni ning impordikäive 11,0 mln krooni. Seega oli kaubavahetuse saldo 5,5 mln krooniga positiivne. Piirituse välisurule müügi oli ligi 2,5 korda suurem kui 2005. aasta esimesel 6 kuul. Sellise kasvu põhjustas peaaegu sama kiire ekspordikoguste suurenemine (1,8 mln liitrini), sest piirituse keskmised ekspordihinnad olid 3,5% madalamad kui aasta tagasi. 2006. aasta I poolaastal moodustasid väljamüüdnud piirituse kogused rohkem kui poole Eesti piiritusetoodangust. Piirituse eksport jagunes jätkuvalt kahe Balti riigi vahel - valdav osa (80%) sellest müüdi vaatlusperioodil Läti ja ülejäänud Leetu.

Piirituse rahaline import oli käesoleva aasta I poolaastal 18% väiksem kui aasta tagasi, kusjuures käibelanguse tõid kaasa nii väiksemad impordikogused (-10,5%) kui ka madalamad keskmised impordihinnad (-8%). Samal perioodil olid USA-st suurtes mahutites **tooraineks** sissetoodud viina kogused 81% suuremad kui 2005. aasta I poolaastal. Piirituse import jagunes põhiliselt nelja riigi vahel - olulisemateks importpiirituse päritoluriikideks olid Soome ja Saksamaa ning nende riikide toodang hõlmas vastavalt 33% ja 28% selle toote impordist. Piiritust veeti sisse ka Ukrainast ja Poolast, kuid nende riikide osatähtsus oli väiksem (vastavalt 19% ja 11%).

Tabel 25

Rektifitseeritud etanooli rahaline põhieksport ja -import ning
eksporti- ja impordihinnad I poolaastal 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2006/05 +/- %
Eksport	9.73	9.53	9.20	12,730	6,747	16,491	144,4
Import	8.22	9.43	8.65	21,840	13,679	11,225	-17,9

Allikas: ESA

Tabel 26

Rektifitseeritud etanooli toodang, põhieksporti ja -impordi kogused
I poolaastal 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2006/2005, %
Toodang	1 770,0	2 720,0	3 470,0	27,6
Eksport	1 307,7	707,9	1 791,5	153,1
Import	2655,6	1451,0	1298,5	-10,5

Allikas: ESA

Tabel 27

Rektifitseeritud etanooli koguseline eksport riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	1 442	80
Läti	350	20
Kokku	1 792	100

Allikas: ESA

Tabel 28

Rektifitseeritud etanooli koguseline import riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	430	33
Saksamaa	365	28
Ukraina	251	19
Poola	143	11
Teised	109	9
Kokku	1 298	100

Allikas: ESA

6. VIINAMARJAVEIN JA VERMUT

Kuna nende jookide tootmine Eestis puudub, siis vaatluse all on vaid väliskaubanduse andmed.

Viinamarjavein

Viinamarjaveini ekspordikäive oli 2006. aasta I poolaastal 24 mln krooni ning impordikäive 200,5 mln krooni, mõlemad käibed suurenesid vastavalt 8% ja 3%. Viinamarjaveine mittootvale riigile omaselt oli Eesti viinamarjaveini kaubavahetuse saldo jätkuvalt negatiivne.

Ka viinamarjaveini ekspordikogustes toimusid muutused ning ekspordimahud kasvasid 19% aastatagusega võrreldes. Selle põhjuseks oli veinimüügi kasv kahte põhilisse ekspordiriiki - rohkem kui 1/3 eksporditud viinamarjaveinidest müüdi Lätti ning need kogused olid 69% suuremad kui aasta tagasi, Soome müüdü kogused suurenesid 17%, hõlmates 31% kogu veiniekspordist. Venemaale väljaveetud kogused olid 1/4 võrra väiksemad kui möödunud aastal ning nende osakaal moodustas 24% viinamarjaveinide ekspordis.

Tabel 29

Viinamarjaveini rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2006/05 +/- %
Ekspord	73.37	44.25	40.26	0,894	22,080	23,855	8,0
Import	32.12	31.32	32.14	147,655	194,095	200,452	3,3

Allikas: EKI

Tabel 30

Viinamarjaveini koguseline põhieksport ja -import 2006. aasta I poolaastal

	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2006/2005, %
Ekspord	12,2	499,0	592,6	18,8
Import	4 597,2	6 197,9	6 236,4	0,6

Allikas: EKI

2006. aasta I poolaastal suurenes viinamarjaveinide rahaline import 3,3% ning kasv toimus enamasti mõnevõrra kõrgemate keskmiste impordihindade arvel, mis tõusid 2,6%. Samal ajal viinamarjaveinide impordikogused olid enam-vähem samad mis aasta tagasi, suurenedes vaid 0,6%. Vaatluse all oleval perioodil imporditi viinamarjaveine Eestisse 40 riigist. Hispaania oli jätkuvalt olulisim importveini päritoluriik, sealt sisseostetud kogused moodustasid 18% kogu veiniimpordist. Enam-vähem võrdsed osakaalud olid Tšiilil (13%) ja Prantsusmaal (12%) ning teiste riikide veinid moodustasid vähem kui 10% selle joogi impordist.

Tabel 31

Viinamarjaveinide koguseline import riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Hispaania	1 132	18
Tšiili	794	13
Prantsusmaa	738	12
Itaalia	520	8
Rumeenia	453	7
Bulgaaria	320	5
Ungari	315	5
Argentiina	293	5
Teised	1 671	27
Kokku	6 236	100

Allikas: ESA

Vermut

Vaadeldaval perioodil oli vermuti rahaline eksport 1,8 mln krooni ja import 9,6 mln krooni. Vaatamata sellele, et ekspordikäive kolmekordistus, jäi kaubavahetuse saldo 7,8 mln krooniga negatiivseks.

ESA andmetel vermuti ekspordikogused suurenesid oluliselt 2005. aasta 6 kuuga võrreldes, kuid tervikuna olid need siiski väikesed (2006.a I pa 79,9 tuh l; 2005.a I pa 30,6 tuh l). Suurem osa (66%) sellest müüdi Venemaale, kusjuures kogused kasvasid märgatavalt (ligi 17 korda). Teisel positsioonil oli Läti, kuhu müüdi 22% imporditud vermutilist.

Vermuti impordikogused suurenesid 30%. Itaalia oli endiselt olulisemaks vermuti päritolumaaks ning sealt toodi sisse 44% imporditud vermutilist. Venemaalt sisseveetud vermuti kogused suurenesid aastaga rohkem kui 2 korda, moodustades tänavu 6 kuuga peaaegu 1/3 vermutili koguimpordist. Vermutilit osteti sisse ka Hollandist ja Saksamaalt ning nende toodang moodustas vastavalt 17% ja 5% kogu vermutili impordist.

Tabel 32

Vermuti rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I poolaastal 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2006/05 +/- %
Eksport	23.59	18.07	22.08	0,475	0,553	1,764	219,1
Import	31,98	28.98	27.67	7,289	7,771	9,649	24,2

Allikas: EKI

Tabel 33

Vermuti koguseline põhieksport ja –import 2003-2005 (1000 liitrit)

	2004 I pa	2005 I pa	2006 I pa	2006/2005, %
Eksport	20,1	30,6	79,9	161,1
Import	227,9	268,2	348,7	30,0

Allikas: EKI

Tabel 34

Vermuti koguseline import riigiti 2006. aasta I poolaastal

	1000 liitrit	Osakaal, %
Itaalia	154	44
Venemaa	110	32
Holland	60	17
Saksamaa	17	5
Teised	8	2
Kokku	349	100

Allikas: ESA

7. OLUKORRAST VENEMAA ALKOHOLITURUL

Üldisest turukorraldusest

Analüüsitulemuste põhjal on varimajandusest tuleva käibe osakaal Venemaa alkoholiturul 40%-50%. Seetõttu tegi Venemaa Riigiduum 2005. aastal ettevalmistusi uute kohustuslike alkoholitoodete aktsiisimärkide kasutuselevõtuks, et organiseerida ja jälgida kohalikku alkoholiturgu. Uus märgistus pidi aitama tagada legaalse alkoholi turu arengut, kuid märgistamise korra muutmisega kaasnenud suure segaduse ja organiseerimatuse tõttu muutus turg hoopis ebastabiilseks.

Esialgsete plaanide kohaselt oleks 1. juuliks 2006 tulnud polettidel ära korjata ning ladudesse ümbermärgistamisele saata kõik vanade aktsiisimärkidega märgistatud imporditud alkohol. Tekkis oht, et Venemaa jääb mõneks ajaks ilma importalkoholist ning Venemaa valitsus lükkas selle tähtaja edasi 29. detsembrile. Spetsialistide hinnangul on üsna lootusetu eeldada, et kõik vanade aktsiisimärkidega alkohol õigeaegselt ladudesse kogutakse olukorras, kus pole välja töötatud mingit korda selle ladustamiseks ega tootjatele selle dokumenteerimiseks. Lisaks sellele ei kuulu imporditud alkohol sageli ei importööridele ega hulgimüüjatele ning kellegi kolmanda alkoholitooteid ladustada keelab seadus. Sellisel juhul on ainuke võimalus

alkohol tootjatele tagasi saata või taotlema spetsiaalne litsents, millega hakkama saamiseks võib aga aega nappida. Näiteks Rosagroimport on sunnitud kokku korjama ja ladustama üle 4 miljoni pudeli. Eeldatavasti saavad nad siis tollist uued aktsiisimärgid, mis tuleb pudelitele käsitsi oma vahendite arvel peale kleepida. See aga on juba füüsiliselt võimatu. Paljudel importijatel polegi oma laoruume ning laopinna otsimine tekitab omakorda rea probleeme. Rosagroimpordi esindaja sõnul on naiivne loota, et kõik jaevõrgust kõrvaldatud alkohol sinna pärast ka tagasi jõuab. Samas arvas ta, et importalkoholi puudus ei kesta kaua. Juba on teele saadetud uued partiid uute aktsiisimärkidega märgistatud alkoholitooteid. Tolli sõnul on uusi aktsiisimärke tellitud piisavalt (160 miljonit).

Metro Cash and Carry kaubamajad olid augustiks tagastanud juba ligi 90% importalkoholi oma varustajatele. Enamus sinna jäänust oli kallis alkohol, mida müüdi 20-30%-se allahindlusega. Importalkoholi eripakkumisi toimus mitmel pool, et kiirendada järele jäänud alkoholi müüki.

Kõige mõõdukamate prognooside järgi oli võimalik Venemaa jaemüügis kõrgekvaliteedilise importalkoholi sortimendi varud taastada alles septembri lõpuks. Pärast 1. juulit hindasid paljud ettevõtted oma suure käibega tooted ümber keskmisse hinnaklassi, et tasa teha kulutused, mida nad olid sunnitud tegema seoses vanade aktsiisimärkidega toodete ümbermärgistamisel ning katta kahjud, mida keeluseadus kaasa toob. Arvatakse, et alles seejärel saabub uus kogus kõrgekvaliteediga hinnalist alkoholi kauplustesse ja taastatakse endine sortiment.

Probleeme oli ka toitlustuses, kus oli miljoneid pudeleid vanade aktsiisimärkidega alkoholi, mis oli seaduslikult Venemaale toodud, makstes täielikult kõik tollimaksud ning mille müügi keelustamine surus selle põhiolemuslikult põranda alla. Valitsuse otsus importalkoholi uute aktsiisimärkidega märgistada eeldas toitlustusettevõtete puhul, et miljonid pudelid üle terve maa tagastatakse importööride ladudesse, inventeeritakse, identifitseeritakse aktsiisimärgi ja tollideklaratsioonide järgi ning siis varustatakse uue joonkoodi märgiga. See on tehniliselt võimatu ning kannab endas suurt korrupsiooni ohtu. Restoranid ja baarid ei saa ajada õnnestunud äri ilma alkoholita, sest see annab ligi 50% nende käibest. Kvaliteetveinide ja teiste kallite alkoholsete jookide varusid müüakse sageli kaks-kolm aastat, sest müük toimub vastavalt tarbimisele. Veine ja alkoholi, mille pudeli hind ulatub tuhandete dollariteni, ostetakse toitlustusettevõtetes milliliiter haaval ning ühest avatud pudelist võib jätkuda kuudeks. Avatud pudelite ümber märgistamine on aga absurd. Lisaks sellele vajavad kvaliteetveinid transportimisel temperatuuri kontrolliga konteinereid, mis alati ei suuda nende unikaalsete vanade raputamist mitte sallivate veinide kvaliteedi säilimist tagada. Ainsa lahendusena näevad spetsialistid vanade märkide kasutusaja pikendamist koos järk-järgulise ümbermärgistamisega lihtsustatud kujul.

Pärast 29. detsembrist, kui kõik poodidest ära korjatud vanade maksumärkidega pudelid peavad olema uute märkidega varustatud, muutub eksperdi hinnangul umbes 30 miljonit pudelit alkoholi Venemaal niioelda illegaalseks. Alkoholituru seiresüsteemi kasutuselevõtul võib turg kolme kuuga kasvada kuni veerandi, importalkoholi hind võib tõusta 50% kuni 100%. Kuni seiresüsteem ei tööta, kasvab illegaalse alkoholituru maht Venemaal pidevalt. Käive jae-kaubanduses väheneks poole võrra, hulgikaubandus veelgi rohkem.

Peale märgistamise muutis Vene valitsus teisigi alkoholi jaemüügile kehtestatud nõudeid. 2006. aasta 8. veebruaril vastu võetud määrus keelab üle 15%-lise kangusega alkoholi müügi rahvarohketes ja kõrgema turvalisuse vajadusega kohtades (lennujaamad jne). Samuti keelati müük lasteasutustes, tervishoiu asutustes, kultuuri- ja spordiasutustes jne.

Alkoholikriisi tõttu alandati Venemaal oodatava aktsiisimaksu laekumise prognoosi käesolevaks aastaks 20%.

Õlu

2005. aastal toodeti Venemaal õlut 8,92 mlrd liitrit, mis oli 6,5% rohkem kui eelnenud aastal. Venemaa Õlletootjate Liit on vaatamata käesoleva aasta esimese kaheksa kuu suurele läbimüügile endiselt seisukohal, et sel aastal kasvab õlleturu maht Venemaal 4%-6%. 2006. aasta jaanuarist augustini suurenes õlletoodang 7,1%, millest lõviosa tuli siseturumüügist.

Kange alkohol

Käesoleva aasta I kvartalis vähenes Venemaal viinatoodang aastataguse tasemega võrreldes 40%, veinitoodang vähenes 51%. Langus kange alkoholi ja veini tootmises on seotud uute alkoholitoodetele mõeldud erimärkide puudusega. Enamus alkoholitootjatest oli sunnitud tootmises tegema pooleteise kuu pikkuse pausi, sest märke ei jätkunud.

Vene riigiduum oli ka vastu riigiettevõtte loomisele, mis tegeleks etüülalkoholi kokkuostu ja pakkumise organiseerimisega.

Vanade maksumärkide keelamise ja alkoholi tootmise ning müügi seiresüsteemi ebaefektiivsuse (ehk läbi kukkumise) tõttu langes alkoholi tootmine Venemaal juulis järsult. Viina ja piirituse tootmine langes 30%. 2006. aasta esimese seitsme kuuga vähenes viinavabrikutes tootmine 18%, 100%-lise alkoholi tootmine alanes 31%.

Üks maailma juhtivaid alkoholitootjaid Diageo on seadnud eesmärgiks saada Venemaa turuliidriks kõrgkvaliteediliste (premium) alkoholsete jookide turul. Koostöös pikaajalistele investeeringutele spetsialiseerunud firmaga A1 Group plaanitakse luua uus ettevõtte, mille tulemusel hakatakse kontrollima "Smirnov"i kaubamärki ja sellest saaks üks aluseid ühise ettevõtte tegevuseks.

KOKKUVÕTE

Andmete analüüsi käigus selgus, et 2006. aasta 6 kuuga suurenes Eestis enamike alkoholsete jookide **toodangu maht**. Erandiks olid vaid kanged alkohoolsed joogid, mille toodangu languse põhjustas eelkõige väiksem viina tootmine. Puuviljaveinide osas on ESA andmed ja EKI hinnangud erinevad - kui ESA hinnangul veinide tootmine vähenes, siis EKI hinnang on vastupidine. Erinevus on seletatav sellega, et tõenäoliselt on ESA valimist osa tootjaid väljas.

Alkoholsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli küll endiselt negatiivne, kuid ekspordikäive suurenes aastaga 5,6% ja impordikäive oli peaaegu sama mis aasta tagasi, vähenedes vaid 0,6%. Samas tuleb väliskaubandusandmetesse suhtuda endiselt ettevaatlikkusega, kuna peale Eesti liitumist Euroopa Liiduga muutus statistika meetodika ning ESA andmetes esineb ebatäpsusi ning andmeid pidevalt korrigeeritakse.

Suurema osa alkoholsete jookide ekspordimahud kasvasid 2005. aasta I poolaastaga võrreldes, langesid vaid õlle ja kangete alkoholsete jookide väljaveokogused ning lahjade segatud alkoholsete jookide eksport ei ole aastaga muutunud. Nagu eelmistel perioodidel moodustasid ekspordikäibes suurema osa kanged alkohoolsed joogid (64%) ja õlu (14%).

Impordis suurenesid kõikide alkoholsete jookide sisseveokogused, erandiks oli piiritus. Piirituse koguste vähenemine on tingitud toorainena kasutatavast USA viina sisseveost oluliselt suuremates kogustes. Suurim impordikoguste kasv toimus kangete alkoholsete jookide osas.

Peaaegu kõikide populaarsemate kodumaiste alkoholsete jookide **jaehinnad olid** II kvartalis madalamad kui aasta tagasi, erandiks olid kõrgema hinnaklassi viinad ja marjaveinid, ning nende jookide hinnad tõusid nii Eestis tervikuna kui Tallinnas. Džinnide hinnad on olnud aasta jooksul stabiilsed. Samas veebruarikuu vaatlusega võrreldes on kallinenud nii lahjad kui kanged õlled ja seda rohkem pealinnas, marjaveinide hinnad tõusid vaid Tallinnas.

Alkoholsete jookide **jaekäive** ulatus 2006. aasta I poolaastal 993 mln kroonini ning seda oli ligi 14% enam võrreldes eelneva aasta sama perioodiga. Sellise kasvu põhjuseks oli siseturu nõudluse kasv kõikide alkoholsete jookide osas.